

Papoušci žako patrně přejdou do CITES I. Požadují to africké státy, ale také EU včetně Česka

Rubrika CITES a legislativa / Redaktor Jan Potůček / dne 9.5.2016 v 7.00 /

Chovatelé žaků po celém světě se musí připravit na jednu nepříjemnost. Na návrh afrického státu Gabun, který podpořilo pět dalších afrických zemí a Evropská unie včetně České republiky, s největší pravděpodobností dojde k přeřazení [žaka velkého](#) z druhé do první přílohy mezinárodní úmluvy [CITES](#) o obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. To by znamenalo obnovení povinné registrace všech jedinců chovaných v zajetí, včetně domácích mazlíčků. Serveru Ararauna.cz to potvrdila **Silvie Ucová** z oddělení mezinárodní spolupráce Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, jež v tuzemsku působí jako vědecký orgán CITES.

Rozhodne podzimní konference CITES

O přeřazení žaka má rozhodnout 17. zasedání Konference smluvních stran CITES (CoP 17), která proběhne na přelomu září a října v jihoafrickém Johannesburgu. „Návrh na přeřazení druhu *Psittacus erithacus* (žako velký, pozn. red.) z přílohy CITES II do CITES I je zahrnut mezi návrhy, které se budou na CoP 17 na podzim projednávat. Navrženo je zařadit všechny žaky do přílohy I, nikoli pouze populace v některých areálových státech,“ upřesnila Ucová. „Česká republika na základě informací o významném poklesu početnosti populace žaků v přírodě a také o stále velkém objemu nelegálního obchodu tento návrh v rámci EU podpořila,“ dodala. Návrh se má týkat i [žaka liberijského](#), který byl donedávna taxonomicky považován za poddruh žaka velkého.

Podporu přeřazení žaků do přílohy CITES I vážně zvažují také Spojené státy. Tento bod se objevuje ve veřejném připomínkovém řízení k oficiálnímu návrhu USA pro nadcházející konferenci CITES. „Pokud bude návrh na CoP 17 odsouhlasen, bude žako („celosvětově“) zařazen do přílohy I. Pokud není stanoveno jinak, vstupují změny v přílohách v platnost 90 dní po jejich schválení na konferenci. Pokud dojde ke schválení zpřísnění jeho ochrany, bude s platností ke stejnému datu v rámci EU tento druh zařazen do přílohy A, k čemuž se samozřejmě váže jednak povinnost získání potvrzení o výjimce ze zákazu obchodních činností v případě komerčního nakládání s exempláři žaků a také povinná registrace exemplářů,“ popsala serveru Ararauna.cz Silvie Ucová. V praxi by to znamenalo, že všichni majitelé žaků by museli tyto papoušky zaregistrovat na odboru životního prostředí příslušného krajského úřadu.

„V souvislosti s možným přeřazením žaka do přílohy CITES I (a může se to vzhledem ke stávající podpoře návrhu jevit jako pravděpodobné) je na místě doporučit chovatelům, aby nově narozeným jedincům žaků již teď nasazovali bezešvý uzavřený kroužek od licencovaného výrobce („kroužek CITES“). Vyhnou se tím případné povinnosti „dooznačit“ papouška mikročipem,“ říká Silvie Ucová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Na snímku vlevo kroužky CITES od firmy Straka & Straka, vpravo mikročip CITES.

Registrace žaků už existovaly, do roku 2010

Žakové by museli být označeni bezešvým uzavřeným kroužkem od licencovaného výrobce (v České republice jsou dva: [Štěpán Šesták](#) a [Vladimír Straka](#)) nebo mikročipem, jejichž čísla budou uvedena v registračním listu. Vzhledem k tomu, že mnoho žaků v tuzemsku je označeno půleným kroužkem, znamenalo by přeřazení tohoto druhu do CITES I hromadnou poptávku po čipování. „Každý exemplář žaka na území ČR by musel být zaregistrován. Řada exemplářů ale ještě může mít registrační list z doby, kdy si majitelé žaka registrovali,“ odkazuje Silvie Ucová na fakt, že do konce roku 2009 v České republice platila povinná registrace i na žaky, i když spadali do druhé přílohy CITES (jenom v letech 2004 až 2009 bylo v ČR registrováno 9 336 žaků, pozn. red.). Poté byla tato povinnost – vzhledem k velkému počtu chovaných žaků – legislativně zrušena.

Pokud by na podzim skutečně došlo k přeřazení žaků do CITES I, povinnost registrovat papoušky by vznikla okamžitě. „Orgány CITES v ČR budou o této skutečnosti neprodleně (po případném schválení návrhu na začátku října) informovat chovatelskou veřejnost,“ slibuje Ucová. A proč by mělo dojít k tak zásadní změně? Stávající zařazení žaků do CITES II a zákaz odchytu volně žijících papoušků (s výjimkou povolených kvót v Demokratické republice Kongo a Kamerunu) nezajišťuje těmto papouškům náležitou ochranu. V řadě afrických zemí jsou místní populace takřka vydrancovány, nelegální odchyt a transport dokáže přežít zhruba jen polovina ptáků. Dovoz odchyťových jedinců přitom pokračuje i do států Evropské unie, byť je zakázán.

Podle nejnovějšího taxonomického dělení existují dva druhy žaků: žako velký (*Psittacus erithacus*) a žako liberijský (*Psittacus timneh*). CITES ale nadále vede pouze jeden druh s dvěma poddruhy, takže **případné přeřazení do přílohy I se bude týkat obou druhů, byť oficiálně návrh zmiňuje pouze *Psittacus erithacus*.** (Foto: Wikimedia Commons)

Úvodní foto: Jan Potůček, Ararauna.cz